

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန

(၇၅) ကြိမ်မြောက် တောင်သူနည်းပညာဆွေးနွေးပွဲ

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းအန္တရာယ်နှင့် လျှော့ချရေးနည်းလမ်းများ

ဒေါက်တာကျော်ဝေနိုင်
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး
သီးနှံကာကွယ်ရေးဌာနခွဲ

ပိုးသတ်ဆေးသမိုင်းကြောင်း

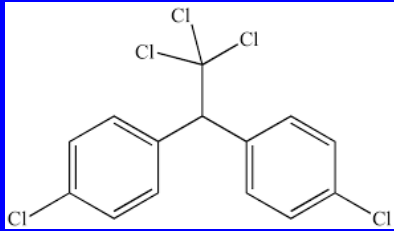
- ဘီစီ ၂၅၀၀ ခန့်ကပင် သီးနှံဖျက်ပိုးများကို နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့်ကာကွယ်နှိမ်နင်းခဲ့ကြသည်။
- သဘာဝတွင်းထွက်ပစ္စည်းများကို အသုံးပြုခြင်း
- အပင်ထွက်ပစ္စည်းများကိုအသုံးပြုခြင်း (ဆေးရွက်ကြီး၊ ဂန္ဓမာပင်)

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် သီးနှံဖျက်ပိုး၊ ရောဂါနှင့် ပေါင်း များကြောင့် နှစ်စဉ် သီးနှံအထွက် ၄၀ % လျော့ကျ စေပြီး၊ ဒေါ်လာ ၂၂၀ ဘီလီယံ (FAO Stat 2022)

FAO Stat 2022

DDT ဖြစ်ပေါင်း၏ ပိုးသတ်ဆေးအာနိသင်ရှိမှုကိုရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်း

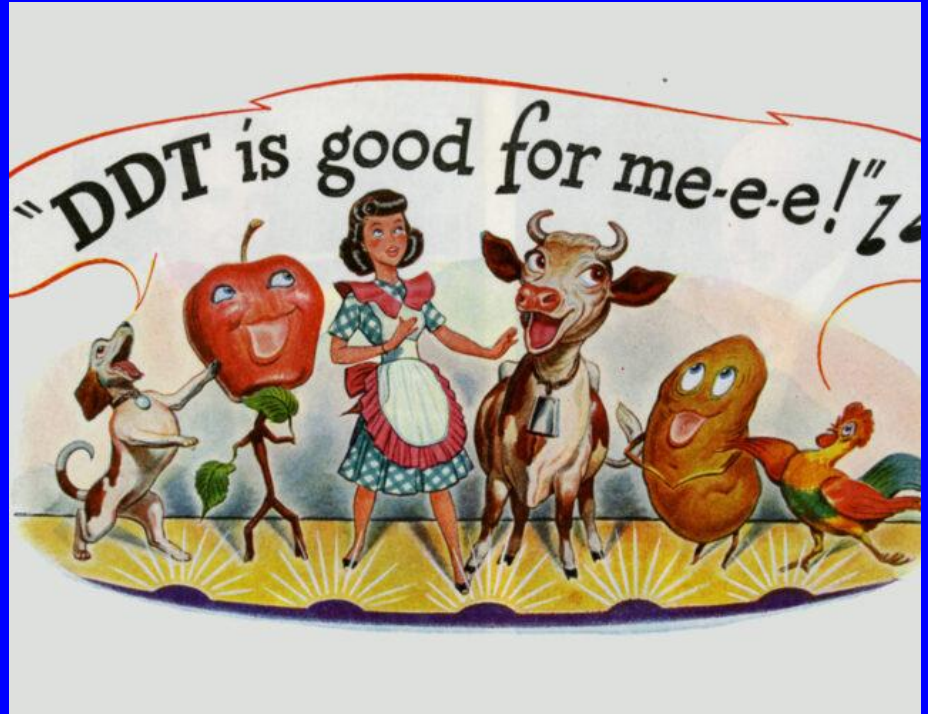

Othmar Zeidler
၁၈၇၄

Paul Hermann Müller
1939

ဆေးဘက်ဆိုင်ရာနှင့်ဇီဝကမ္မဆိုင်ရာ နိဘယ်ဆု (၁၉၄၈)
နိုင်ငံအသီးသီးမှအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုတံဆိပ်ပေါင်း
(၁၀)ခု (၁၉၆၃) ထိ

Times Magazines ကြော်ငြာ ၃၀-၆-၁၉၄၇
ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစားပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်အသုံးပြု(၂၀၂၄)

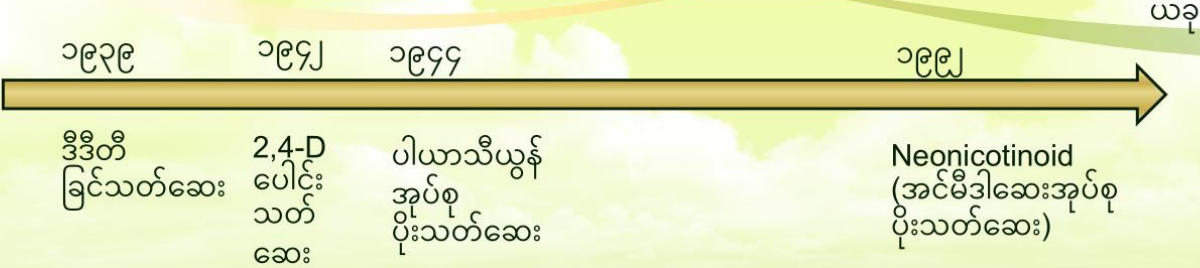

DDT ဝိုးသတ်ဆေးကို အသုံးပြုခြင်း (၁၉၄၀-၁၉၅၀)

အမေရိကန်အစိုးရအစီအစဉ်ဖြင့်
DDT ဆေးဖျန်းခြင်း (၁၉၄၇)

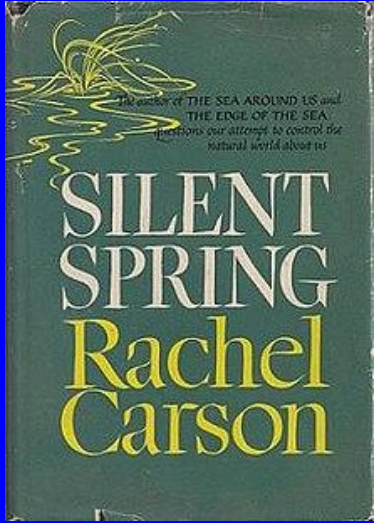
ပိုးသတ်ဆေးသမိုင်းကြောင်း

ငှက်ဖျားရောဂါနိမ်နင်းနိုင်ခြင်း
သီးနှံအထွက်နှုန်းများမြင့်မားခြင်း
ပေါင်းနှုတ်ခသက်သာခြင်း

ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်စေခြင်း
ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းစေခြင်း
ဇီဝမျိုးကွဲများအားထိခိုက်ခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးကြောင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာညစ်ညမ်းမှုများ

၂၇-၉-၁၉၆၂ တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကဏ္ဍတွင်ပိုးသတ်ဆေး၏ဆိုးကျိုးများကိုသိရှိလာခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးများသုံးစွဲမှုကြောင့် ငှက်အကောင်ရေကျဆင်းခြင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူသားများကျန်းမာရေးကို ပြည်သူလူထုစိတ်ဝင်စားမှုမြင့်တက်စေခြင်း

DDT နှင့်အခြားသော အန္တရာယ်ရှိသည့် ပိုးသတ်ဆေးများကို အသုံးပြုမှုပိတ်ပင်ခြင်း၊ ကန့်သတ်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းဆိုတာဘာလဲ

(ပိုးသတ်ဆေးနှင့် အန္တရာယ်ရှိသည့်ရောဂါပစ္စည်းများသည် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များ၊ မွေးမြူရေးထွက်ကုန်များ၊ ရေထွက်ပစ္စည်းများတွင် မူလအတိုင်း(သို့မဟုတ်) ပြိုကွဲပြီးအန္တရာယ်ရှိသော အခြားဒြပ်ပေါင်းအဖြစ် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသည့် ပမာဏ ကြွင်းကျန်ရှိနေခြင်း)

(CODEX formed by WHO & FAO)

အမြင့်မားဆုံးဓာတ်ကြွင်းပမာဏကန့်သတ်ချက် (Maximum Residue Limit, MRL) ကို အရေးကြီးသီးနှံများ နှင့် အသုံးများသော ပိုးသတ်ဆေးများတွင် သတ်မှတ်ထားရှိပြီးဖြစ်သည်။

အပူပိုင်းဒေသတွင်ထွက်ရှိသော သစ်သီးဝလံများတွင် မသတ်မှတ်ရသေးပါ။ ဥပမာ။ ကြက်မောက်သီးတွင် MRL သတ်မှတ်ချက်မရှိသေးပါ။

ဆန် (ပိုးသတ်ဆေး MRL ၃၂ မျိုး)
Cypermethrin 0.3 mg/kg

ဒူးရင်း ပိုးသတ်ဆေး MRL ၁ မျိုး
Cypermethrin 1mg/kg

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းပမာဏကိုဖော်ပြသော PPM ဆိုသည်မှာ

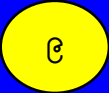
+

ဆန် တစ်တင်းခွဲအိတ် ၂၀ အိတ်
(တစ်အိတ် ၅၀ ကီလို)

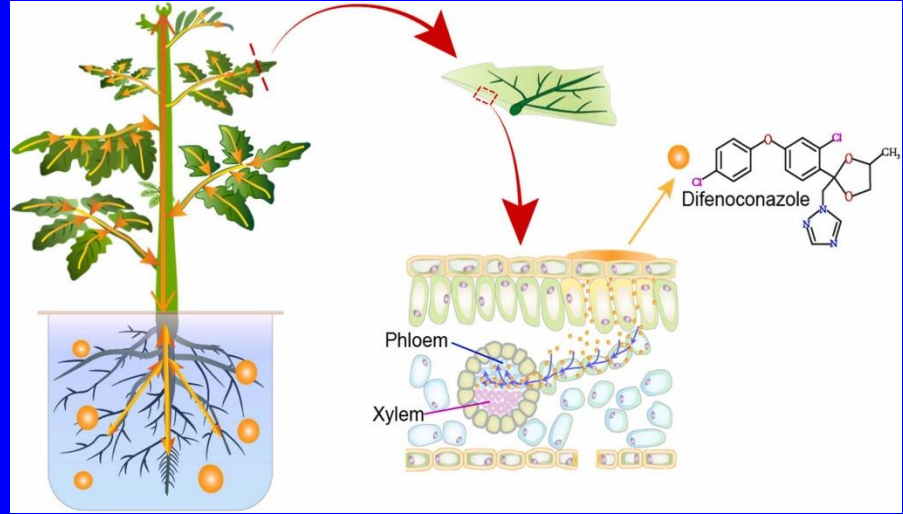
ဆား/ သကြား/ လက်ဖက်စားဇွန်း ၄ ပုံ ၁ ပုံ
(တစ်ဇွန်း ၄ ဂရမ်)

$$၁၀၀၀ \text{ ကီလို} + ၁ \text{ ဂရမ်} = ၁ \text{ ppm}$$

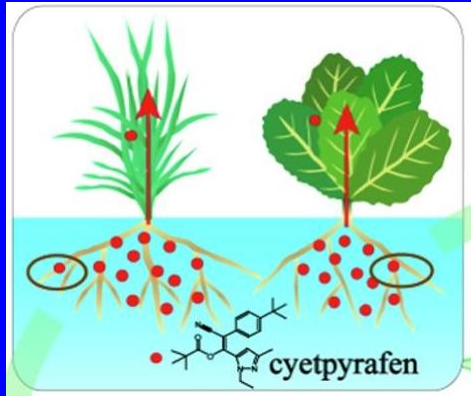

ပိုးသတ်ဆေးတွေဘယ်ရောက်သွားသလဲ

- ❖ သီးနှံအစိတ်အပိုင်းများတွင်ကျန်ရှိခြင်း
  - အရွက်မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင်တင်ကျန်ရှိခြင်း
  - အရွက်မှ တစ်ဆင့် အပွင့်၊ အသီး၊ အမြစ်
  - အမြစ်မှတစ်ဆင့် အရွက်၊ အပွင့်၊ အသီး
- ❖ မြေဆီလွှာသို့ကျရောက်ပြီး မြေတွင်းသို့ စိမ့်ဝင်ခြင်းကြောင့် မြေဆီလွှာညစ်ညမ်းခြင်း၊
- ❖ ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းပါသည့် လယ်ကွင်းများမှ ရေများမြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များသို့စီးဝင်ခြင်းကြောင့် ရေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊
- ❖ ပိုးသတ်ဆေးပက်ဖျန်းစဉ်တွင် ထွက်ရှိသော အမှုန်အမွှားများကြောင့်လေထုညစ်ညမ်းခြင်း
- ❖ လေထုတွင်းရှိပိုးသတ်ဆေးအမှုန်အမွှားများသည် မိုးရေတွင် ပျော်ဝင်၍ မြေပြင်သို့ပြန်ရောက်ရှိခြင်း

Xue You et al., 2024

Runan Li et al., 2022

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းပြဿနာများ

(က) ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းပမာဏမြင့်မားစွာပါဝင်သောသီးနှံများကိုစားသုံးမိခြင်း

-ခေါင်းမူးခြင်း

-ခေါင်းကိုက်ခြင်း

-ပျို့အန်ခြင်း

-ယားယံခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းပမာဏနည်းပါးသော်လည်း အချိန်ကြာမြင့်စွာစားသုံးမိခြင်း

- ကင်ဆာရောဂါ

- အာရုံကြောဆိုင်ရာရောဂါ

- မျိုးပွားမှုဆိုင်ရာပြဿနာ

- ကိုယ်အင်္ဂါမစုံလင်သောကလေးမွေးဖွားခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းပြဿနာများ

(ခ) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာပြဿနာများ

မြေဆီလွှာညစ်ညမ်းခြင်း

မြေဆီလွှာရှိအဏုဇီဝသက်ရှိများသေဆုံးခြင်း

မြေဆီဩဇာနိမ့်ကျခြင်း

ရေထုညစ်ညမ်းခြင်း

လယ်ကွင်းများ၊ စိုက်ခင်းများမှ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များသို့ စီးဝင်ခြင်းကြောင့်

သောက်သုံးရေများတွင်ဓာတ်ကြွင်းပါဝင်ခြင်း

ရေညှိရေမှော်များတွင်ဓာတ်ကြွင်းပါဝင်ခြင်း

ငါးများတွင်ဓာတ်ကြွင်းပါဝင်ခြင်း

ဇီဝမျိုးကွဲများအားပျက်စီးခြင်း

ပျားကောင်များ၊ လိပ်ပြာများ၊ ယင်ကောင်များ

ငှက်များ

(ဂ) နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာအဟန့်အတားဖြစ်ပေါ်စေခြင်း

ဈေးကွက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းအားကျဆင်းခြင်း

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးမှုအားထိခိုက်စေခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းလျှော့ချသည့်နည်းလမ်းများ

(က) ဘက်စုံသီးနှံကာကွယ်ရေးစနစ်

- ပိုးမွှားရောဂါဒဏ်ခံနိုင်သည့်မျိုးများရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း
- သီးလှည့်စနစ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊
- သီးညှပ်စနစ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊
- ရေသွင်းရေထုတ်အားစနစ်တကျဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- မိတ်ဆွေပိုးများမွေးမြူ၍ စိုက်ခင်းသို့လွှတ်ခြင်း (နကျီ)
- ဖျက်ပိုးများအားထောင်ချောက်များအသုံးပြု၍ နှိမ်နင်းခြင်း
- လိုအပ်လျှင် ပိုးသတ်ဆေးအား စနစ်တကျ အသုံးပြုခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းလျော့ချသည့်နည်းလမ်းများ

(ခ) ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစားမှန်ကန်စွာရွေးချယ်အသုံးပြုခြင်း

- ဖျက်ပိုးအမျိုးအစားနှင့်ကိုက်ညီသည့်ပိုးသတ်ဆေးအားရွေးချယ်ခြင်း
- တမာပိုးသတ်ဆေးကဲ့သို့ အဆိပ်သင့်မှုလျော့နည်းသည့် ပိုးသတ်ဆေးများကိုအသုံးပြုခြင်း
- မှတ်ပုံတင်ထားသော ပိုးသတ်ဆေးများကိုရွေးချယ်အသုံးပြုခြင်း
- ပိုးသတ်ဆေးဗူးပါ အညွှန်းအတိုင်း အသုံးပြုခြင်း
- ဆေးနှုန်းထား၊ အကြိမ်ရေအား ကျော်လွန်၍မသုံးစွဲခြင်း
- မရိတ်သိမ်းမိစောင့်ဆိုင်းရမည့်ကာလအား လိုက်နာခြင်း
- ပိုးသတ်ဆေးဘူးများအား စနစ်တကျ သိုလှောင်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုပြီးဘူးခွံများအား စနစ်တကျစွန့်ပစ်ဖျက်ဆီးခြင်း

(ဂ) စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာအလေ့အကျင့်ကောင်းများအား လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း

ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များတင်ပို့မှုတွင် ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းတွေ့ရှိရမှု

တင်ပို့သည့် ခုနှစ်	သီးနှံအမည်	ပိုးသတ်ဆေး ဓာတ်ကြွင်းအမည်	တွေ့ရှိသည့် အကြိမ်	ပမာဏသတ်မှတ်ချက်	တွေ့ရှိချက်
၂၀၂၁	ပဲတီစိမ်း	Thiamethoxam	၃	0.05 ppm	0.2, 0.25, 0.29 ppm
၂၀၂၂	ပဲတီစိမ်း	Thiamethoxam	၃	0.05 ppm	0.08 ppm
၂၀၂၄	ပဲတီစိမ်း	Thiamethoxam	၁	0.05 ppm	0.08 ppm
၂၀၂၄	ငရုတ်သီးမှုန့်	Triazophos	၁	0.01 ppm	0.03 ppm

အစားအစာဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးခြင်း

ခတ်ကြွင်းဖြစ်ပေါ်မှုလျော့ချရန် ဝန်ထမ်းများ၊
ကုန်သည်များ နှင့် တောင်သူများ
ဟန်ချက်ညီညီပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

- ✓ ဪြာ်ဂဲနစ်၊ ဂျီ-အေ-ပီ သီးနှံများအား ရွေးချယ်စားသုံးခြင်း
- ✓ သီးနှံများအားမစားသုံးမီ ရေဖြင့်သေချာစွာဆေးကြောခြင်း
- ✓ သစ်သီးဝလံများအားအခွံနှာ၍စားသုံးခြင်း

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ခတ်ကြွင်းစစ်ဆေးသည့် ခတ်ခွဲခန်းများ

ရန်ကုန်ခတ်ခွဲခန်း

နေပြည်တော်ခတ်ခွဲခန်း

မန္တလေးခတ်ခွဲခန်း

ရေဆင်း PHRI

စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များအရည်အသွေးစစ်ဆေးရေးဓာတ်ခွဲခန်း (နေပြည်တော်) ရှိ ဓာတ်ကြွင်း
နှင့်အဆိပ်ဖြစ်သတ္တုဓာတ်စစ်ဆေးသည့် စက်ကိရိယာများ

Gas Chromatography Mass Spectrometry
(GCMS)

Inductively Coupled Plasma
Mass Spectrometry (ICPMS)

နေပြည်တော် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေအတွင်းရှိ စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များအား ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းစစ်ဆေးခြင်းရန် ကွင်းဆင်းနမူနာကောက်ယူခြင်း

သစ်တပ်ကျေးရွာ၊
ဇေယျာသီရိမြို့နယ်

ကင်ပွန်းတန်းကျေးရွာ၊
ပျဉ်းမနားမြို့နယ်

သဲကောကြီးကျေးရွာ၊
လယ်ဝေးမြို့နယ်

ဓာတ်ကြွင်းအန္တရာယ်အသိပညာပေးဆွေးနွေးခြင်း

ဇေယျာသီရိမြို့နယ်၊ သစ်တပ်ကျေးရွာ ၈-၁၀-၂၀၂၄

ပျဉ်းမနားမြို့နယ်၊ ကျွန်းကုန်းကျေးရွာ ၉-၁၀-၂၀၂၄

မို့အဆိပ်များ (Mycotoxin)

1. Aflatoxins

(*Aspergillus flavus* and
Aspergillus parasiticus)

မြေဆီလွှာ၊ အပင်အကြွင်းအကျန်၊
သီးနှံထွက်ကုန်များ

Four main types of aflatoxins:

B1, B2,
G1, G2

2. Trichothecene (*Fusarium*)

3. Ochratoxins (7 *Aspergillus* species)

4. Patulin (*Aspergillus*, *Penicillium*)

5. Fumonisin (*Fusarium verticillioides*)

6. Zearalenone (*Fusarium species*)

ကင်ဆာအပါအဝင်ရောဂါမျိုးစုံ

For all species (draft)

Total Aflatoxin: 20 µg/kg

Ochratoxin A: 20 µg/kg

Codex MRLs 2018

Aflatoxin ရောနှောပါဝင်မှုလျော့ချမည့်နည်းလမ်းများ

- သင့်လျော်သောအချိန်တွင်ရိတ်သိမ်းခြင်း (မျိုးအလိုက်သတ်မှတ်ထားသောအချိန်၊ အတောင့်အားလုံး၏ ၆၀-၆၅%ရင့်ချိန်)
- ရိတ်သိမ်းပြီး ၄ ရက်အတွင်း အစိုဓာတ် ၁၂ % အောက်ရရှိစေရန်အခြောက်ခံခြင်း
- အခွံချွတ်ပြီးအစေ့များအား အစိုဓာတ် ၉ %အောက် ရရှိစေရန် အခြောက်ခံခြင်း
- အနာအဆာရှိသော အစေ့များအား ရွေးချယ်၍ဖယ်ထုတ်ခြင်း

Aflatoxin ရောနှောပါဝင်မှုလျော့ချမည့်နည်းလမ်းများ

မြေပဲထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက် (Food Chain) တစ်ခုလုံးအတွက် စံချိန်စံညွှန်းများသတ်မှတ်ခြင်း

ထုတ်လုပ်သူ

- တောင်သူ၊ ကြိတ်ခွဲသူ၊ စားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်သူများအားပညာပေးခြင်း
- ထုတ်ကုန်အရည်အသွေးစံချိန်စံညွှန်းများသတ်မှတ်ခြင်း
- ကုန်ကြမ်း/ထုတ်ကုန်များအားဓာတ်ခွဲစမ်းသပ်ခြင်း
- ထုတ်လုပ်သူများအား အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ် စနစ်တကျ ထုတ်ပေးခြင်း

စားသုံးသူ

- အရည်အသွေးပြည့်မီသည့်စားသောက်ကုန်များကို ရွေးချယ်ခြင်း
- အရည်အသွေးကောင်းထုတ်ကုန်အတွက် ဈေးပိုပေး၍ ဝယ်ယူခြင်း

အဆိပ်ဖြစ်သတ္တုဓာတ်များ

ဇ Cadmium (Cd)

ဆိုးဆေးများ၊ ဘက်ထရီ၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပလပ်စတစ်လုပ်ငန်း

ဇ Lead (Pb) ခဲ

Heavier than most other metals
ကျော်မီးသွေး၊ ရေနံ၊ သံနှင့်သံမဏိလုပ်ငန်းများ

ဇ Nickel (Ni) နီကယ်

သတ္တုတွင်းများ၊

Copper 29

ငွေအကြွေစေ့၊ မီးကြိုး၊ အပူခံအင်ဂျင်အစိတ်အပိုင်းများ

ဇ ကြေးနီ

Cu (from Latin: *cuprum*)

လျှပ်စစ်မီးကြိုး၊ ကြေးပြား၊

Tobacco leaves, Smoking

ဖြစ်စဉ်လေ့လာခြင်း

BADAN KARANTINA INDONESIA

KEPUTUSAN KEPALA BADAN KARANTINA INDONESIA
NOMOR: 89/KPTS/KP.040/K/10/2023

No	Nomor Penetapan	Nama Laboratorium	Ruang Lingkup Pengujian	Alamat
1.	Lab. Reg. No. 01/MMR/2023	Agricultural Products Analytical Laboratory (APAL)	Residu Pestisida, Mikotoksin, Logam Berat.	Seed Compound, Gyogone Insein Township 11011, Yangon, Myanmar. Email: apalygn@gmail.com
2.	Lab. Reg. No. 02/MMR/2023	Laboratory of SGS Myanmar Limited	Logam Berat.	79 (D), Bo Chein Street, 6 ½ Miles, Hlaing, 975, Yangon, Myanmar. Email: moe.moemin@sgs.com.

ဆန်

ပိုးသတ်ဆေး (၇) မျိုး

Acephate, Chlopyrifos, Cyhalothrin, Cypermethrin, Azostrobin, Tebuconazole

Heavy metal (၂) မျိုး

Cadmium (Cd), Lead (Pb)

ပဲတီစိမ်း/ပဲလွမ်း

ပိုးသတ်ဆေး (၁) မျိုး- Indoxacarb

Heavy metal (၂) မျိုး- Cadmium (Cd), Lead (Pb)

ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။